

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ประจักษ์แล้วว่า ประเทศของเราประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม เกษตรกรส่วนมากมักทำนาทำไร่ มิฉะนั้นก็ประกอบอาชีพกสิกรรมด้านอื่น ด้าน เกษตรกรรมถือได้ว่าปฏิบัติสืบเนื่องกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ประกอบกับภูมิประเทศ ภูมิอากาศอำนวยจึงทำให้การกสิกรรมได้ผลดีเสมอ ยิ่งในสภาวะปัจจุบันด้วยแล้ว การ เกษตรบางอย่างของเราได้เจริญรุดหน้าไปมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะเกษตรกรมีการตื่นตัว ในการประกอบอาชีพ ตื่นตัวในการยอมรับนวัตกรรม (Innovation) ใหม่ ๆ สูงมาก เช่น การทำนาได้มีการปรับปรุงวิธีการจากการทำงานปี ทำนาปรังมาเป็นการทำนาหว่าน น้ำตมแผนใหม่ หรือเคยทำนาปีละหนึ่งครั้งมาเป็นทำนาปีละ 2-3 ครั้ง

วิถีชีวิตของคนไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวชนบทกับงานด้าน เกษตรกรรม เป็น สิ่งที่แยกจากกันได้ยากมาก ผลผลิตทางด้าน เกษตรเปรียบเสมือน เส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยง ชีวิตคนไทย และมีผลต่อคนไทยทั้งมวล จึงถือได้ว่าการ เกษตรกรรม เป็นหัวใจที่สำคัญที่สุด ของประเทศ เกศรินทร์ สุทธิไสย กล่าวไว้ในผลงานวิจัยว่า สภาพความเป็นอยู่ของชาว ชนบทส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับเกษตรกรรม ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า อาชีพของชาว ชนบทไทยส่วนใหญ่เกี่ยวกับการ เกษตรกรรม เท่านั้น แต่หากหมายรวมถึงสภาพความเป็น อยู่ทั่ว ๆ ไป วิถีชีวิต แนวความคิดอ่าน และลักษณะความเป็นอยู่ประจำวันของสังคมชนบท- ไทย มีเรื่อง เกษตรกรรม เกี่ยวพันและสอดแทรกอยู่ด้วยเสมอไม่ว่าทางตรงก็ทางอ้อม จนกล่าว ได้ว่า ชนบทไทยมีลักษณะ เป็นสังคม เกษตรกรรม¹

¹ เกศรินทร์ สุทธิไสย, "พฤติกรรมการสื่อสารในชนบท: การสำรวจทางสังคม ๗ อำเภอทางใต้ จังหวัดลำปาง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 1 - 4.

กิจการด้าน เกษตรครองความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งของประเทศเสมอมา ในอนาคตก็คาดหมายว่าความจำเป็นลงไปได้ไม่ ทั้งนี้ก็เพราะการเกษตรเป็นแหล่งพลังแห่งแรงงาน เป็นศูนย์ของรายได้ประชาชาติ อนันต์ ตาโลดม กล่าวถึงประเด็นนี้ว่า การเกษตรเป็นอาชีพหลักของประชากรชาวไทย ดังจะเห็นได้ว่า 71.6% ของประชากรทั้งสิ้น ดำเนินชีวิตทางการเกษตร นอกจากนี้รายได้ส่วนใหญ่ของชาติ (National Income) ก็มาจากผลิตผลทางการกสิกรรมทั้งสิ้น จึงนับได้ว่า งาน เกษตรมีความสำคัญต่อประเทศเป็นอย่างมากยิ่งรัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญอันนี้ และได้พยายามพัฒนาส่งเสริมงานด้าน เกษตรเรื่อยมา ได้มีการปรับปรุงส่งเสริมการเกษตรสาขาต่าง ๆ เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้ใหม่จากการค้นคว้าทดลอง¹

พินิต สุวรรณะขุฑู กล่าวถึงสภาพทั่ว ๆ ไปของสังคมการเกษตรว่าประเทศไทยมีสภาพภูมิประเทศเหมาะแก่การเกษตร ประชากรประมาณกว่า 60 % ของประเทศมีอาชีพทางเกษตรกรรมการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของประเทศจึงพึ่งพิงไปในงาน เกษตรเป็นลำดับแรก ทั้งนี้ก็เพื่อช่วยเหลือนประชากรส่วนใหญ่ของประเทศให้มีฐานะและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น² และเป้าหมายที่สำคัญสุดยอดของการเกษตรกรรม ก็คือผลผลิต เมื่อผลผลิตได้ผลเต็มเม็ดเต็มหน่วย เศรษฐกิจของสังคมส่วนรวมก็กระเดื่องขึ้นด้วย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 กล่าวถึงแนวโน้มการเกษตรในช่วงที่ผ่านมาว่า การพัฒนาประเทศที่ผ่านมาได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่งความเป็นสังคม เกษตร ดังจะเห็นได้จากการที่ผลผลิตและรายได้ (Income) จากการเกษตรยังคงความสำคัญเป็นอันดับสูงสุด คือเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 25 ของผลผลิตรวมทั้งประเทศ และการส่งผลิตผลการเกษตรออกไปจำหน่ายต่างประเทศทำรายได้ถึงร้อยละ 60 ของรายได้จากการส่งออกของไทยทั้งหมดในปัจจุบัน

¹ อนันต์ ตาโลดม, การศึกษางานส่งเสริมกรมการข้าว, (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2519), หน้า 1.

² พินิต สุวรรณะขุฑู, "ปัจจัยกำหนดความสำเร็จของการปฏิรูปที่ดิน" นิตยสารรัฐราษฎร์ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ปีที่ 25 ฉบับที่ 2 (เมษายน 2526), หน้า 67.

แนวโน้มการพัฒนาการเกษตรในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา ปรากฏว่า ผลผลิตด้านการเกษตรได้ขยายตัวในอัตราค่อนข้างสูงมาก โดยเฉลี่ยสามารถขยายผลผลิตเพิ่มขึ้นได้ในอัตราถึงร้อยละ 5 ต่อปี เมื่อเปรียบเทียบกับ การขยายตัวการเกษตรของโลกที่เพิ่มขึ้นเฉลี่ยเพียงร้อยละ 2.5-3.5 ต่อปีเท่านั้น จึงทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศเดียวในเอเชียที่ครองฐานะ เป็นประเทศที่มีผลิตผลการเกษตรและอาหาร "เหลือส่งออกสุทธิ" ติดต่อกันมาเกือบ 20 ปี ที่ผ่านมา¹

การทำนาเป็นอาชีพค้ำบ้านค้ำเมือง : ข้าวเป็นพืชสำคัญทางเศรษฐกิจ

การทำนาเป็นอาชีพดั้งเดิมของคนไทยมาเป็นเวลาช้านาน ดินฟ้าอากาศก็อำนวยต่อการทำนาปลูกข้าว ข้าวเป็นอาหารหลักที่สำคัญสุดยอดของคนไทย อาชีพนี้ได้ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษสู่ลูกหลานหลายชั่วอายุคน จนเป็นอาชีพหลักที่คนไทยมีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญที่สุดในปัจจุบัน²

ในสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี มีการทำนาโดยทั่วไปแล้ว ดังปรากฏหลักฐานในศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชที่ว่า "เมื่อชั่วพ่อขุนรามคำแหงเมืองสุโขทัยนี้ดี ในน้ำมีปลาในนามีข้าว" หรือ เบื้องตะวันออกเมืองสุโขทัยนี้มีพิหาร มีปู่ครู มีทะเลหลวง มีป่าหมาก ป่าพลู มีไร่มีนา³

ปัจจุบันทางราชการได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการทำนา จึงมีพระราชพิธีการทำนาเป็นตัวอย่างแก่เกษตรกร เรียกพระราชพิธีนี้ว่า จรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ในหนังสือพระราชพิธีสิบสองเดือน กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า การแรกนาที่ต้องเป็นธุระของผู้ซึ่งเป็นใหญ่ในแผ่นดิน เป็นธรรมเนียมมาแต่โบราณ เช่น ในเมืองจีนพระเจ้าแผ่นดินต้องทรงไถนาเป็นคราวแรก ในประเทศสยามนี้ การแรกนามีอยู่เสมอเป็นนิตย์ ไม่มีเวลาเว้นว่างด้วยการ

¹ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525 - 2529), หน้า 51.

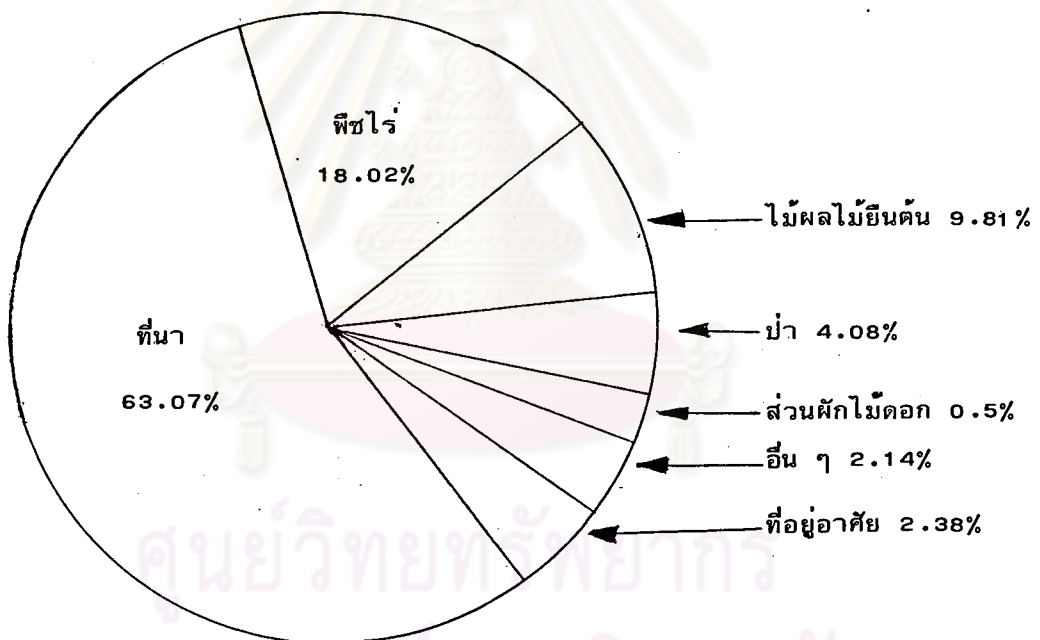
² บทนำ, "ชาวนาไทยลืมตาอ้าปากได้แล้วหรือยัง," โลกเกษตร, ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (มิถุนายน - กรกฎาคม 2524), หน้า 14.

³ เปลื้อง ณ นคร, ประวัติศาสตร์คดีไทย (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2517), หน้า 29 - 30 .

ซึ่งผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดินลงมือทำเองเช่นนี้ก็เพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่ราษฎร ชักนำให้มีใจหมั่น
ในการที่จะทำนา เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่จะได้อาศัยเลี้ยงชีวิตทั่วหน้า¹

การทำนาทำทั่วทุกภาคของเมืองไทย ฉะนั้น พื้นที่ที่ใช้ในการประกอบอาชีพนี้มี
เป็นจำนวนมหาศาล จากรายงานการสำรวจของกองเศรษฐกิจการเกษตรพบว่า ในปี 2518
ประเทศไทยใช้ที่ดินถือครองเพื่อการเกษตรเป็นจำนวนประมาณ 116.2 ล้านไร่ ในจำนวน
นี้ได้ใช้ไปในการทำนาข้าว 63.07 % ทำไร่ 18.02% ไม้ผลและไม้ยืนต้น 9.81% ส่วนผัก
และไม้ดอก 0.5% ที่อยู่อาศัย 2.38 % ที่ป่า 4.08 %²

การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรของประเทศไทย ปี 2518/19

¹ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระราชพิธีสิบสองเดือน

(พระนคร: โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์, 2503), หน้า 396.

² ไกรสร ถือประโคน, เศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับไร่นา (มหาวิทยาลัยรามคำแหง,

2522), หน้า 67 - 68.

ในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ได้มีผู้กล่าวถึงการทำนาและความสำคัญของข้าวไว้พอสมควร เช่น สุนทร จันทน์น้อย กล่าวว่า ข้าว (*Oryza Sativa* Lin) จัดว่าเป็นพืชที่สำคัญที่สุดของประเทศไทย เพิ่มพูนรายได้ให้แก่ประเทศ สภาพดินฟ้าอากาศและลักษณะภูมิประเทศเหมาะแก่การทำนาเป็นอย่างยิ่ง¹ อนันต์ คาโลดม กล่าวว่า ข้าวนับว่าเป็นผลิตผลทางการเกษตรที่ทำเงินรายได้มาสู่ประเทศเป็นอันดับหนึ่งเกือบทุกปี และตราบดีที่ประชาชนยังบริโภคข้าวอยู่ ข้าวจะครองความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งของสินค้าออกของประเทศไทยต่อไปอีกนาน² นอกจากนี้ กำพล อดุลวิทย์ ได้กล่าวเสริมถึงความสำคัญของข้าวว่า พืชหลักที่มีการปลูกมากที่สุด และใช้เป็นอาหารหลักภายในประเทศ ตลอดจนทำการส่งออกมากที่สุด ก็คือ ข้าว โดยเฉพาะข้าวเจ้า³

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของข้าวว่า เป็นพืชเศรษฐกิจอย่างหนึ่งของประเทศ นอกจากจะเป็นพืชอาหารหลักสำหรับบริโภคประจำวันของคนไทยทั่วประเทศแล้ว ข้าวยังเป็นสินค้าออกที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศปีละนับหมื่นล้านบาท จากสภาพการผลิตข้าวของประเทศไทยซึ่งมีพื้นที่ปลูกข้าวในปี ปีละประมาณ 100 ล้านไร่ ให้ผลผลิตรวมปีละประมาณ 15 - 16 ล้านตันข้าวเปลือก⁴ จากเหตุผลที่กล่าวมา ข้าวจึงเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญยิ่ง ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ 5) กล่าวถึงพืชเศรษฐกิจหลักไว้หลายอย่าง เช่น ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ข้าวโพด ผลไม้ อ้อย พืชผัก ยาสูบ ถั่วลิสง และถั่วเหลือง จะเห็นได้ว่าพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอันดับหนึ่งก็คือ ข้าว นั่นเอง

¹ สุนทร จันทน์น้อย, การเปรียบเทียบผลผลิตของข้าวจากการใช้ยาปราบศัตรูพืชบางชนิด (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2501), หน้า 1.

² อนันต์ คาโลดม, การศึกษางานส่งเสริมกรมการข้าว, หน้า 3.

³ กำพล อดุลวิทย์ และมนตรี คงตระกูลเทียน, รายงานการวิจัย: ศึกษาสภาพการเกษตรของประเทศไทย (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522), หน้า 15.

⁴ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, "โครงการเปลี่ยนพันธุ์ข้าวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคอื่น ๆ" (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2524), หน้า 1.

จากรายงานเศรษฐกิจประจำเดือน กุมภาพันธ์ 2526 ของธนาคารแห่งประเทศไทย กล่าวถึงภาวะสินค้าเกษตรกรรมว่า ส่วนใหญ่มีภาวะกระเตื้องขึ้นมากกว่าเดือนก่อน การค้าข้าวโดยเฉพาะข้าวสาร บางครั้งราคาอาจจะตกลงบ้างเล็กน้อย เนื่องจากผลผลิตของเราส่งออกมาก แต่ราคาข้าวเหนียวยังสูงลิบอย่างไม่หยุดยั้ง ส่วนราคาข้าวเปลือกในท้องถิ่นมีแนวโน้มสูงขึ้นเล็กน้อย¹ หากดูจากภาวะการส่งออก แนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

ราคาข้าวส่งออก เอฟ. โอ. บี. ท่าเรือกรุงเทพฯ²

ชนิด	ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา/เมตริกตัน					
	ปี 2525			ปี 2526		
	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.
ข้าวสาร 100 %	269	277	271	277	290	290
ข้าวสาร 5 %	258	266	260	267	282	282
ข้าวสาร 15 %	245	247	243	248	260	260
ข้าวสาร 25 %	228	230	227	232	244	244
ข้าวหนึ่ง 5 %	253	265	257	256	268	265
ข้าวหัก เอวันพิเศษ	195	197	186	182	189	188

ที่มา : สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

¹ ธนาคารแห่งประเทศไทย, "รายงานเศรษฐกิจ" (รอบเดือนกุมภาพันธ์ 2526) ปีที่ 23 เล่มที่ 2, หน้า 7.

² ธนาคารแห่งประเทศไทย, "ภาวะสินค้าเกษตรกรรม" (เมษายน 2526), หน้า 6.

ในบรรดาพืชเศรษฐกิจหลักของประเทศ ที่ส่งออกไปจำหน่ายในตลาดต่างประเทศ
ข้าวของไทยทำราคาได้สูงสุด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ราคาสินค้าเกษตรกรรมที่สำคัญในตลาดต่างประเทศ¹

รายการ	ปี 2525			ปี 2526		
	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.
ข้าวสารไทย 100 % 1/	3,097	3,069	2,969	3,027	3,025	3,065
ข้าวสารไทย 5 % 2/	2,912	2,844	2,801	2,885	2,887	2,934
ข้าวสารจีนซีมิว 1/	2,695	2,577	2,609	2,756	2,831	2,942
ข้าวสารอเมริกันเมล็ดยาว 10 %						
ชั้น 3 2/	612	605	590	573	558	576
ยางแผ่นรมควันชั้น 1 (ราคาซื้อ) 3/	1,841	1,742	1,664	1,915	2,157	2,418
ยางแผ่นรมควันชั้น 3 (ราคาซื้อ) 3/	1,669	1,647	1,648	1,845	2,007	2,171
ข้าวโพดเหลืองอเมริกันชั้น 2 4/						
- ส่งมอบเดือนพฤษภาคม 2526	98	100	104	111	117	123
- ส่งมอบเดือนกรกฎาคม 2526	100	102	107	114	119	125
มันอัดเม็ดไทย 5/						
- ราคาบนเรือ	349	355	324.4	347	370	399
แป้งมันไทย 1/	1,154	1,132	1,093	1,089	1,068	1,070
ถั่วเหลือง 4/						
ส่งมอบเดือนมีนาคม 2526	215	212	217	217	213	-
ส่งมอบเดือนพฤษภาคม 2526	218	215	221	222	222	234

- 1/ ตลาดฮ่องกง ดอลลาร์ฮ่องกง/เมตริกตัน 4/ ตลาดซิดนีย์ ดอลลาร์ สรอ./เมตริกตัน
 2/ ตลาดลอนดอน ดอลลาร์ สรอ./เมตริกตัน 5/ ตลาดรอตเตอร์ดัม ดอยช์มาร์ค/เมตริกตัน
 3/ ตลาดสิงคโปร์ ดอลลาร์สิงคโปร์/เมตริกตัน

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 7.

การประกอบอาชีพด้าน เกษตรกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการทำนา
เกษตรกรได้สืบทอด สานต่ออาชีพนี้มานานแสนนาน ข้าว จำเป็นในการใช้บริโภค และ
ปัจจัยสำคัญสูงสุด ในการนำรายได้มาสู่ประเทศ หากได้แก้ไขอุปสรรคในการทำนาให้ลด
หย่อนลงไปบ้างแล้ว ประโยชน์ที่พึงมีพึงได้คงเพิ่มขยายมากขึ้น

โครงการ เร่งรัดการป้องกันและกำจัดหนู เน้นหนัก ในนาข้าวปี 2526

ตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 มีเป้าหมายในการผลิต
สาขา เกษตรโดยกำหนด เป้าหมายการขยายตัวในอัตราร้อยละ 4.5 ต่อปี ซึ่งเป็นเป้าหมาย
ที่ค่อนข้างสูง แผนพัฒนาเศรษฐกิจฯ ฉบับที่ 4 การเกษตรขยายตัว เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 3.5
ต่อปี เท่านั้น¹ ฉะนั้นการที่จะให้ผลผลิตสาขาเกษตร โดยเฉพาะคือข้าว เพิ่มขึ้นตาม เป้า
หมายดังกล่าวย่อมกระทำไม่ได้ไม่ยากนัก เพราะข้าวซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของเรา มีศัตรู
สำคัญที่คอยทำลายอยู่มากมาย เช่น หนอนกระทู้กล้า หนอนกระทู้ครอง (หนอนกระทู้ควาย
พระอินทร์) หนอนม้วนใบข้าว หนอนกอข้าว เพลี้ยไฟข้าว แมลงสิง ฯลฯ และหนูนา

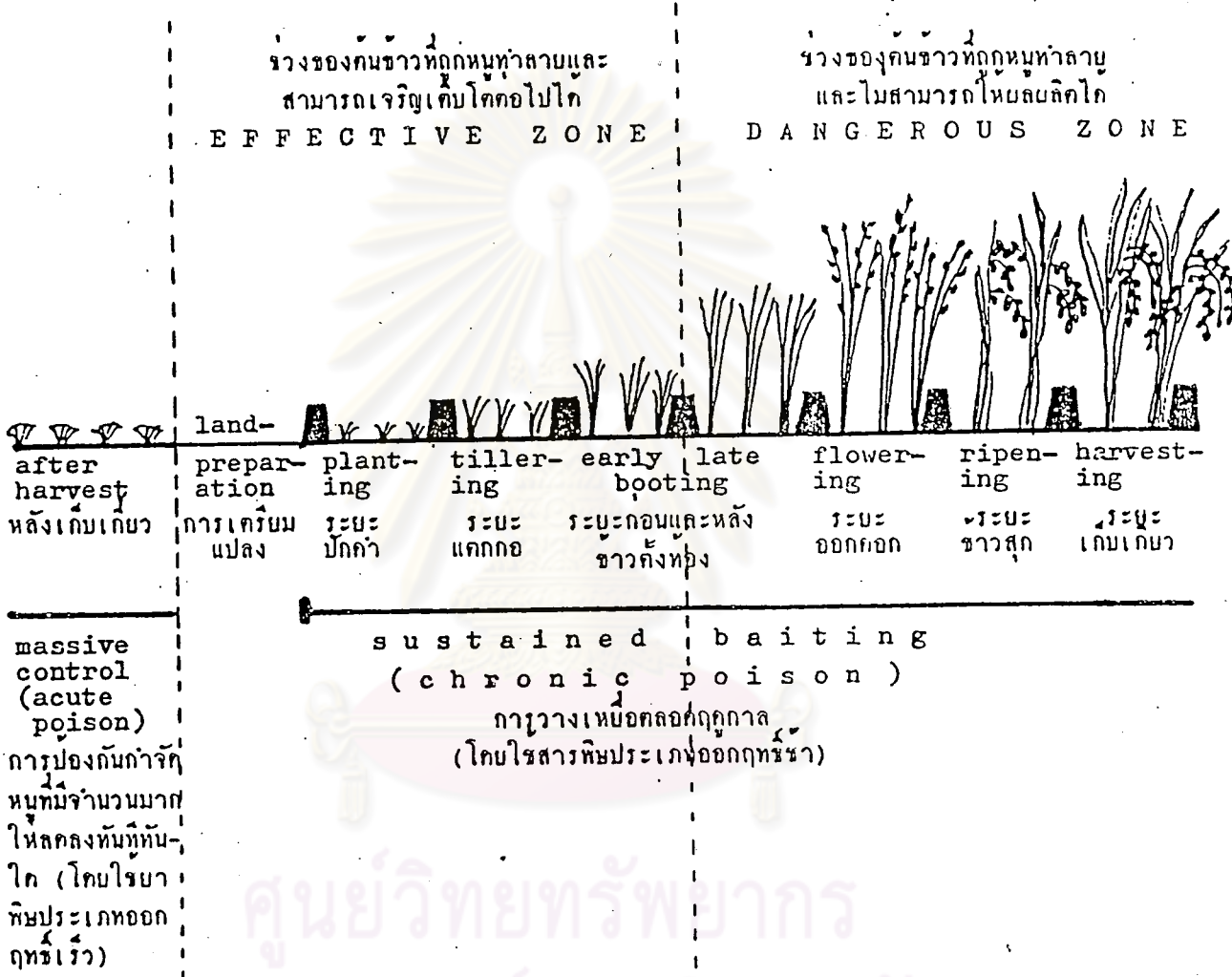
หนู เป็นสัตว์ที่ทำความเสียหายให้แก่เกษตรกรมากมายมหาศาล โดยเฉพาะนา-
ข้าวด้วยแล้ว ได้รับความเสียหายจากหนูนามากที่สุด รัฐและเกษตรกรต้องเสียค่าใช้จ่าย
ในการป้องกันและกำจัดหนูในไร่นา ตลอดทั้งผลผลิตเสียหาย คิดเป็นมูลค่ามีหลายสิบล
ล้านบาท เกษตรกรต้องสูญเสียทรัพย์สิน เสียเวลา เสียอารมณ์ ก็เพราะหนูนาเป็นต้นเหตุ
หนูทำให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงทั้งในยุ้งฉาง และไร่นา นาข้าวที่ถูกหนูกัดกินอย่าง
ร้ายแรงนั้น ต้นข้าวอาจถูกทำลายหมดไปทั้งแปลง หากหนูทำลายต้นข้าวที่โตแล้ว ต้นข้าว
จะไม่สามารถแตกกอขึ้นมาใหม่ได้ หนูจะกัดกินข้าวทุกระยะของการเจริญเติบโต และ
จะทำความเสียหายอย่างรุนแรงในระยะข้าวตั้งท้อง²

¹ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5, หน้า 21.

² กรมส่งเสริมการเกษตร, คู่มือป้องกันและกำจัดศัตรูข้าว (กรุงเทพมหานคร :
รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2524), หน้า 60.

ช่วงของต้นข้าวที่ตกหนุฆ่าตาย¹

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ แชนริเกอร์, "ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการที่จะกำจัดหนุในนาข้าวให้ประสบผลสำเร็จ"
วารสารปราชญ์ ฉบับที่ 8 (กันยายน 2521), หน้า 13.

ในเอกสารคำแนะนำของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้กล่าวถึงความร้ายกาจของหนูนาว่า หนู จัดว่าเป็นศัตรูพืชที่สำคัญมากชนิดหนึ่งของมนุษย์มาแต่สมัยโบราณ เนื่องจากมันทำลายพืชผลตลอดจนทรัพย์สินอื่น ๆ และยังเป็นพาหะนำเชื้อโรคมาร่วมมนุษย์อีกด้วย การที่หนูสามารถมีชีวิตอยู่ได้จนถึงปัจจุบัน ทั้งที่มนุษย์ทำการป้องกันและกำจัดอยู่ตลอดเวลา ก็เพราะว่าหนูเป็นสัตว์ที่ฉลาด และมีประสาททุกอย่างดีเลิศ (ยกเว้นประสาทตา)¹

เพ็ญพร ชัยวิรัตน์ ได้ศึกษาด้านเภสัชวิทยาและพิษวิทยาบางประการที่มีต่อหนูใหญ่ (The greater bandicoot Rat) โดยกล่าวว่า หนู เป็นสัตว์ที่เสี่ยงถูกด้วยน้ำนมชนิดหนึ่ง ที่ทำความเสียหายทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่เห็นได้ชัดคือ เป็นศัตรูที่สำคัญทำลายพืชผลในไร่นาของชาวกลีกร เป็นต้นว่ากัดและแทะต้นข้าว ข้าวโพด อ้อย และผลผลิตอื่น ๆ ให้ได้รับความเสียหายและได้รับผลผลิตน้อยลงกว่าเดิม ในบางท้องที่ได้รับความเสียหายมากเกือบ 100 % เนื่องจากหนูมีมากชนิด และมีประชากรมากที่สุด ในจำพวกสัตว์ฟันแทะ (Rodent) ด้วยกัน² จากการสัมภาษณ์หัวหน้าหน่วยป้องกันและปราบศัตรูพืชที่ 4 กรุงเทพมหานคร ได้รับคำชี้แจงว่า หนูในนาข้าวทำความเสียหายให้แก่เกษตรกรถึง 50 % หรือบางแห่งอาจเกินกว่า 50 % ก็มี หนูจึงเป็นศัตรูที่สำคัญของมนุษย์ ไม่เพียงแต่ทำลายพืชผลการเกษตรให้ได้รับความเสียหายเท่านั้น ยังนำโรคบางชนิดมาสู่คนและสัตว์เสี่ยงอีกด้วย³

จากการสัมภาษณ์กอบรระหว่างประเทศ ในปี 2517 ที่กรุงนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ ได้กล่าวถึงความเสียหายที่เกิดจากหนูทำลายของประเทศในแถบเอเชียไว้ดังนี้
ได้วัน หนูทำลายข้าวประมาณ 280,000 ตัน/ปี เกาหลี เมล็ดพืชถูกทำลายประมาณ

¹ กรมส่งเสริมการเกษตร, การป้องกันและกำจัดหนูในไร่นา, หน้า 1.

² เพ็ญพร ชัยวิรัตน์, การศึกษาเภสัชวิทยาและพิษวิทยาบางประการของ ยาวอร์ฟารินและสารซิงค์ฟอสไฟด์ (ปริญญาณิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2517), หน้า 1.

³ สัมภาษณ์ พลพัฒน์ พึ่งวัฒนา, หัวหน้าหน่วยปราบศัตรูพืชที่ 4 กรุงเทพมหานคร.

1 ใน 5 ของผลผลิตธัญญาพืชทั่วประเทศ ประเทศอินโดนีเซีย เป็นความเสียหายที่ยิ่งใหญ่คือในปี 2514 เนื้อที่เพาะปลูก เกือบครึ่งหนึ่งถูกหนูทำลายสิ้น¹

ความเสียหายที่หนูทำลาย ยังมีอยู่มีวัฏจบสิ้น เป็นปัญหาหนักอึ้งของเกษตรกร หากไม่ป้องกันและกำจัดหนูก็จะถูกหนูทำลายพืชผล ยิ่งเพิกเฉยไม่ปราบหนูด้วยแล้วเท่ากับเป็นการเพิ่มประชากรของหนูให้มากขึ้น เป็นทวีคูณ เพราะภายใต้สภาวะที่เหมาะสม หนู 1 คู่ จะเพิ่มลูกหลานได้มากกว่า 1,000 ตัวใน 1 ปี² หากหนูมีประชากรเพิ่มมากขึ้นก็หมายถึงว่า ค่าใช้จ่ายในยาเคมี ค่าเหยื่อล่อหนู ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการทำลายหนู ที่รัฐและเกษตรกรจะต้องจ่ายในการป้องกันและกำจัดหนูก็จะเพิ่มมากขึ้น เป็นเงาตามตัว สรุปแล้วล้วน เป็นปัญหาที่น่าศึกษาทั้งสิ้น !

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

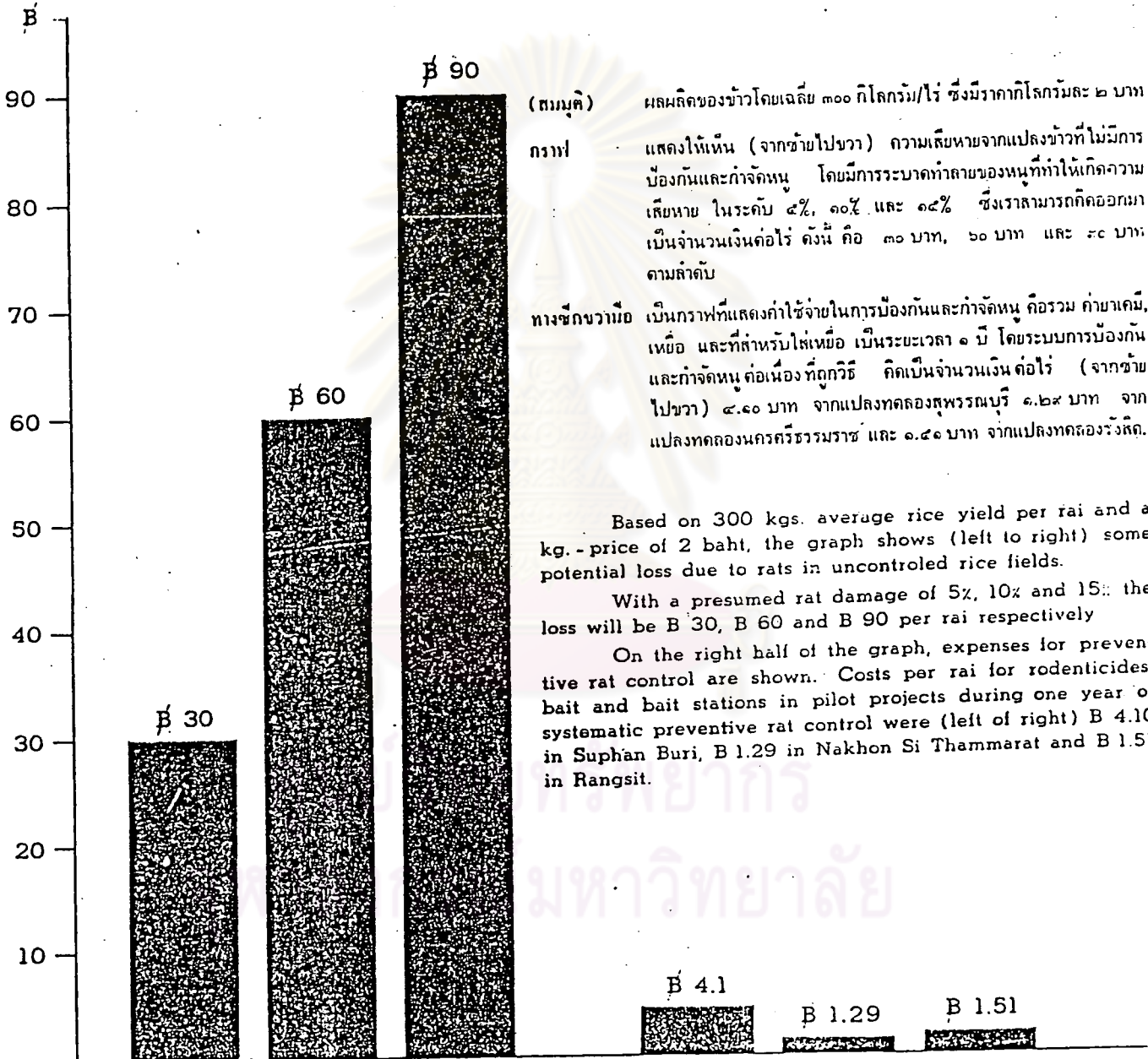
¹ ประจวบ สุตโต, เรื่องหนูในประเทศไทย (กรุงเทพฯ: บพิธิการพิมพ์จำกัด, 2524), หน้า 7.

² โครงการป้องกันกำจัดหนูไทย - เยอรมัน, "The Rat Fighter," (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด, 2524), หน้า 69.

ค่าของความเสียหาย - ค่าใช้จ่ายในการป้องกันกำจัดหนู¹

ค่าของความเสียหายที่ไม่มีการป้องกันกำจัดหนู
Potential loss

ค่าใช้จ่ายสำหรับการป้องกันกำจัดหนู
Costs for rat control

¹ วารสารปราบ หนิมที่ 8, op. cit. หน้า 17.

ในโครงการเร่งรัดการป้องกันและกำจัดหนู เน้นหนักในนาข้าว "หนู" หมายถึง หนูนา ซึ่งเป็นคำรวมไม่เฉพาะเจาะจงถึงหนูชนิดหนึ่งชนิดใดโดยเฉพาะ แต่หมายถึงหนูที่สามารถพบได้ในนา หรือใกล้ ๆ นา เมืองไทยมีหนูทั้งหมดประมาณ 36 ชนิด¹ แต่ที่ทำลายและกัดกินต้นข้าวให้ได้รับความเสียหายมีอยู่ 6 ชนิด คือ

1. หนูพุกใหญ่ หรือหนูแดง (The greater bandicoot rat : *Bandicota indica*) เป็นหนูที่มีขนาดใหญ่ที่สุด มีทุกชุมแถบจังหวัดภาคกลางและเกือบทุกภาคของประเทศ
 2. หนูพุกเล็ก (The lesser bandicoot rat : *Bandicota savilei*) มีลักษณะคล้ายหนูพุกใหญ่
 3. หนูนาท้องขาว (The ricefield rat : *Rattus argentiventer*) เป็นหนูที่มีขนาดตัวปานกลาง พบทั่วทุกภาคของประเทศ
 4. หนูสวน (The lesser ricefield rat : *Rattus losea*) มีขนาดเล็กกว่าหนูนาท้องขาว พบได้ทั่วไป
 5. หนูหริ่งหางยาว (The ryukyu mouse : *Mus caroli*) เป็นหนูที่มีขนาดเล็กมาก พบทั่วทุกภาคของประเทศ
 6. หนูหริ่งหางสั้น (The colored mouse : *Mus cervicolor*) มีลักษณะคล้ายหนูหริ่งหางยาวมาก แต่มีขนาดใหญ่กว่าเล็กน้อย²
- อำนาจในการทำลายของหนูทั้ง 6 ชนิด ย่อมขึ้นอยู่กับขนาดของหนูด้วย เช่น หนูพุกใหญ่มีอำนาจการทำลายสูงมาก³ กว่าหนูชนิดอื่น ๆ หากพิจารณาจากโปสเตอร์ของโครงการป้องกันกำจัดหนูไทย - เยอรมัน (Poster of the Thai - German Rodent Project) ดังต่อไปนี้ จะเห็นถึงความร้ายกาจของหนูได้เป็นอย่างดี

¹ ประจาง สุตโต, เรื่องหนูในประเทศไทย, หน้า 8.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 16 - 18.

³ สัมภาษณ์ โทศาล รัตนะวัฒน์, ผู้ช่วยเกษตรอำเภอลองหลวง.

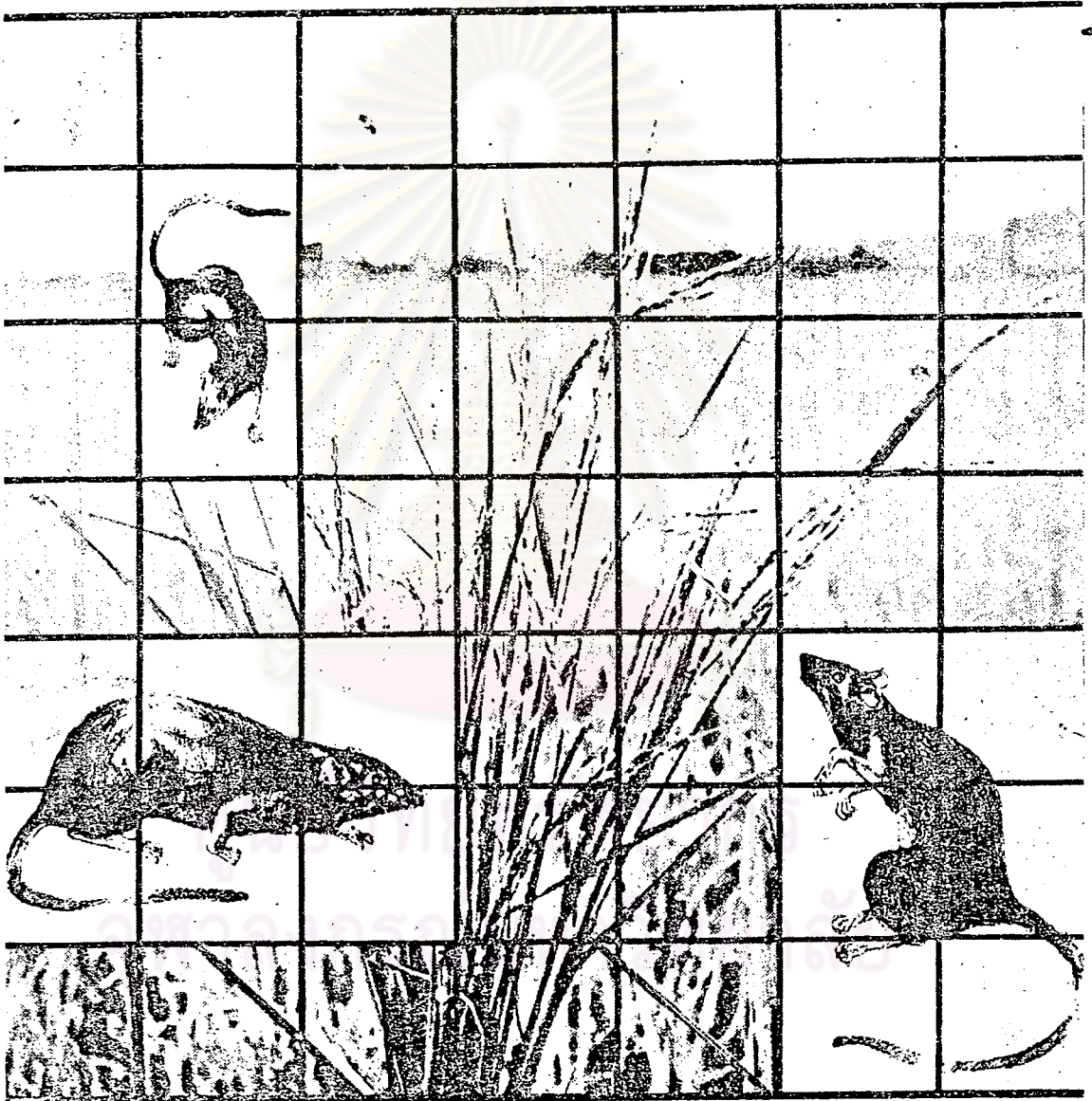

โปสเตอร์แสดงถึงอันตรายของหนูนา

หนู 1 ตัว กินข้าว 20 กรัมใน 1 วัน

10 ตัว กินข้าวเท่ากับคน 1 คน กินใน 1 วัน

จงช่วยกำจัดให้หมดสิ้น

โครงการป้องกันกำจัดหนู ไทย-เยอรมัน จะช่วยเหลือท่านในการกำจัดหนู
โปรดติดต่อ

ที่คือโปสเตอร์ของโครงการป้องกันกำจัดหนูไทย-เยอรมัน

Poster of the

Thai-German Rodent Control Project

จากความสำเร็จของข้าวที่เป็นพืชเศรษฐกิจอันดับหนึ่ง ซึ่งถูกหนูทำลายมาตลอด เป็นตัว กระตุ้นให้กรมส่งเสริมการเกษตรเล็งเห็นถึงความจำเป็น เร่งด่วนของปัญหา เหล่านี้ จึงได้มีโครงการพิเศษขึ้นคือ "โครงการเร่งรัดการป้องกันและกำจัดหนูเน้นหนัก ในนาข้าว ปี 2526"

โครงการเร่งรัดการป้องกันและกำจัดหนูเน้นหนักในนาข้าว ปี 2526 จังหวัดปทุมธานี

✓ โครงการเร่งรัดการป้องกันและกำจัดหนูเน้นหนักในนาข้าวปี 2526 นี้ เป็น แผนงานที่เพิ่มผลผลิต เพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร ช่วยให้เกษตรกรสูญเสียสิ่งที่พึงมีพึงได้น้อยลง ด้วยเหตุนี้กรมส่งเสริมการเกษตรจึงมอบหมายให้จังหวัดต่าง ๆ ในภาคกลาง รวม 10 จังหวัด คือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี นครปฐม นนทบุรี อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท ลพบุรี สระบุรี และจังหวัดปทุมธานี ให้รีบปฏิบัติตามโครงการนี้

จังหวัดปทุมธานีได้รับเอาโครงการดังกล่าวมาปฏิบัติ เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2526 ครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัด 600,000 ไร่ จะเสร็จสิ้นโครงการเดือนธันวาคม 2526 โครงการนี้ดำเนินการปฏิบัติงานอย่างเน้นหนัก 2 ระยะ คือ ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนกันยายน และช่วงต้นเดือนกันยายนถึงสิ้นเดือนตุลาคม ด้วยในช่วงระยะเวลาดังกล่าวหนูน่าจะระบาดมาก การปฏิบัติงานแบบเน้นหนักอาจจะจัดสัปดาห์พินาศหนูนา ประกวดทางหนูที่ถูกทำลาย การปฏิบัติงานแบบเน้นหนัก เป็นการระดมสรรพกำลังทั้งหมด เร่งปราบหนูน่าหนุ กันอย่างเต็มที่ หน่วยงาน เกษตรอำเภอ ซึ่งใกล้ชิดกับเกษตรกรโดยตรง จะต้องรายงานผลการปฏิบัติงานตามโครงการให้หน่วยงานระดับสูงขึ้นไปทราบทุก ๆ 15 วัน

การที่จะให้เกษตรกรยอมรับ (Adoption) ในนวัตกรรม (Innovation) คือโครงการเร่งรัดการป้องกันและกำจัดหนูเน้นหนักในนาข้าว ปี 2526 ในจังหวัดปทุมธานี ไม่ใช่สิ่งที่จะกระทำได้สะดวก เสมอไป เพราะเกษตรกรขาดความเอาใจใส่ในการกำจัดและปราบหนูนาน่าหนุไม่ต่อเนื่อง เมื่อไรที่เกษตรกรประสบความเสียหาย อันเกิดจากหนูน่าทำลาย เมื่อนั้น เกษตรกรจึงจะติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้มากำจัดศัตรูพืชชนิดนี้¹ ✓

¹ สัมภาษณ์ พลพัฒน์ หุ่งวัฒนา, หัวหน้าหน่วยปราบศัตรูพืชที่ 4 กรุงเทพมหานคร,

คุณวรวรรณ วุฒิจินดาโรจน์ กล่าวถึงการป้องกันและกำจัดการกีดกันในนาข้าวว่า เกษตรกรเกือบไม่มีปัญหาในเรื่องนี้ คือ ชาวนากำจัดหนูนาเป็นปกติอยู่แล้วและเขาเห็นว่า สัตว์ชนิดนี้ก่อความเสียหายอย่างมากมาย จึงจำเป็นต้องกำจัดให้หมดไป¹

ชมพูนุช จรรยาเทศ กล่าวถึงเกษตรกรในการป้องกันและกำจัดการกีดกันในนาข้าวว่า จากประสบการณ์ที่เคยออกภาคสนาม สาธิตการใช้ยาเคมีฆ่าหนูและการใช้กับดักหนู เกษตรกรไม่มีปัญหาใด ๆ เลยในการที่จะกำจัดหนูนา แต่บางครั้งเกษตรกรถามเอาคือ ๆ ก็มี เช่น ถามว่า เมื่อไรหนูนาจะหมดไปเสียที²

การศึกษามหาสารคามของสื่อในโครงการเร่งรัดการป้องกันและกำจัดการกีดกันในนาข้าว ปี 2526 ของจังหวัดปทุมธานี โดยข้อเท็จจริง การดำเนินการเป็นลักษณะของการสื่อสารตามรูปแบบ (Formal Communication) ประเภท การสื่อสารจากข้างบนลงมาข้างล่าง (Downward Communication System) เพราะโครงการถูกกำหนดจากหน่วยเหนือ คือ กรมส่งเสริมการเกษตร ผ่านจังหวัด อำเภอ ตำบล จนถึงกลุ่มเป้าหมาย คือ เกษตรกร บางครั้งก็เป็นการสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบน (Upward Communication System) เช่นการรายงานการร้องทุกข์ การแสดงความคิดเห็น³

จากการตระหนักถึงความสำคัญของข้าวซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญสุดยอด และความสูญเสียของผลผลิตของเกษตรกรที่ถูกหนูนาทำลาย และผลงานวิจัยอาจจะช่วยพิจารณาวางแผนการใช้สื่อที่เหมาะสมในโอกาสต่อไป บัณฑิตเหล่านี้กระตุ้นให้ผู้วิจัยสนใจศึกษามหาสารคามของสื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจในโครงการเร่งรัดการป้องกันและกำจัดการกีดกันในนาข้าว ปี 2526 ในจังหวัดปทุมธานี

¹ สัมภาษณ์ วรวรรณ วุฒิจินดาโรจน์, นักวิชาการเกษตร 4 ฝ่ายสัตวศาสตร์พืช กรมส่งเสริมการเกษตร, 19 กรกฎาคม 2526.

² สัมภาษณ์ ชมพูนุช จรรยาเทศ, เจ้าหน้าที่สัตววิทยาการเกษตร กองกัญและสัตววิทยา กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 26 กรกฎาคม 2526 2526.

³ จำนง วิบูลย์ศรี, เอกสารคำบรรยายวิชาหลักพื้นฐานการสื่อสารสังคม (Fundamentals of Social Communication) คณะนิเทศศาสตร์พัฒนาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อทราบพฤติกรรมการเปิดรับสื่อบุคคลและสื่อ เฉพาะกิจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการ เรงรัดการป้องกันและกำจัดหนู เน้นหนักในนาข้าว ในจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อ เปรียบเทียบบทบาทของสื่อบุคคลและสื่อ เฉพาะกิจในด้านความรู้ในการป้องกันและกำจัดหนูในนาข้าว
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของ เกษตรกรที่มีต่อสื่อบุคคลและสื่อ เฉพาะกิจในเรื่องการป้องกันและกำจัดหนูในนาข้าว

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาบทบาทของสื่อบุคคล (Interpersonal Media) และสื่อเฉพาะกิจ (Specialized Media) ในโครงการ เรงรัดการป้องกันและกำจัดหนู เน้นหนักในนาข้าว ปี 2526 ในจังหวัดปทุมธานี

สื่อบุคคล (Interpersonal Media) ได้แก่ ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่เกษตรตำบล เกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัด และพนักงานขาย

สื่อเฉพาะกิจ (Specialized Media) ได้แก่ เอกสารเผยแพร่ เช่น จุลสาร แผ่นปลิว แผ่นพับ โปสเตอร์ เอกสารเหล่านี้เกี่ยวกับการป้องกันและกำจัดหนูในนาข้าว กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นผู้ผลิต เอกสารเหล่านี้ขึ้น

2. กลุ่ม เกษตรกรที่ศึกษา เป็นเกษตรกรที่มีอาชีพหลักในการทำนา จำนวน 324 รายกระจายอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ในเขตจังหวัดปทุมธานี คือ อยู่ในเขตอำเภอคลองหลวง จำนวน 162 ราย และอำเภอลาดบัวหลวง จำนวน 162 ราย

นิยามศัพท์

1. บทบาท (Role) หมายถึง ผลด้านความรู้ที่เกิดจากพฤติกรรมการรับสารจากสื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ ที่ใช้ในโครงการ เรงรัดการป้องกันและกำจัดหนู เน้นหนักในนาข้าวของเกษตรกร จังหวัดปทุมธานี

2. พฤติกรรมการรับสาร หมายถึง การที่เกษตรกรรับสารจากสื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ โดยวัดในแง่ต่อไปนี้ คือ

2.1 ความบ่อยครั้งในการรับข่าวสารจากสื่อบุคคล หมายถึง จำนวน ครั้ง การพบปะพูดคุย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการป้องกันและกำจัดหนูในนาข้าว ระหว่างเกษตรกรกับญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่เกษตรตำบล เกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัด และพนักงานขายสินค้าปราบหนู ในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ กัน ซึ่งสามารถวัดได้ในช่วง 3 เดือน ในช่วง 6 เดือน และในช่วง 1 ปี ที่ผ่านมา ตามลำดับ

2.2 ความบ่อยครั้งที่รับจากสื่อเฉพาะกิจ หมายถึง การที่เกษตรกร ได้รับแจกเอกสารเผยแพร่ และการอ่านเอกสารเผยแพร่ ที่เกี่ยวกับการป้องกันและกำจัด หนูในนาข้าว ในช่วงระยะเวลาต่างกัน เช่น ในช่วง 3 เดือน ในช่วง 6 เดือน และใน ช่วง 1 ปี ที่ผ่านมา ตามลำดับ

2.3 ผลด้านความรู้ในการป้องกันและกำจัดหนูในนาข้าว หมายถึง ความรู้ที่เกษตรกรได้รับ หลังจากได้พบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับญาติพี่น้อง เพื่อน บ้าน เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัด พนักงานขายสินค้าปราบหนู และความรู้ที่ เกษตรกรได้รับ หลังจากอ่านเอกสารเผยแพร่ความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

ความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับหนูนา ความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาเคมีป้องกันและกำจัด หนูในนาข้าว และความรู้ในการป้องกันและกำจัดหนูในนาข้าวโดยวิธีอื่น ๆ

ความรู้ในการป้องกันและกำจัดหนูในนาข้าว วัดจากคะแนนที่ได้จากการทดสอบ ความรู้

3. สื่อ (Media) หมายถึง สิ่งที่ใช้ในโครงการเร่งรัดการป้องกันและ กำจัดหนูเน้นหนักในนาข้าว สื่อมี 2 ประเภท คือ

3.1 สื่อบุคคล (Interpersonal Media). หมายถึง ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน เจ้าหน้าที่เกษตรตำบล เกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัด และพนักงานขายสินค้า ยปราบหนู

3.2 สื่อเฉพาะกิจ (Specialized Media) หมายถึง เอกสาร เผยแพร่ เช่น จุลสาร แผ่นปลิว แผ่นพับ โปสเตอร์ ที่เกี่ยวกับการป้องกันและกำจัดหนูใน นาข้าว ที่เผยแพร่ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. เกษตรกร หมายถึง บุคคลที่ทำนาเป็นอาชีพหลัก การทำนาในที่นี้อาจ จะทำนาในที่ดินของตนเองหรือเช่าผู้อื่น โดยให้เงินเป็นค่าเช่า หรือเสียค่าเช่าเป็น แรงงานทดแทน แบ่งออกได้ดังนี้ คือ

- เกษตรกรกลุ่มเปิดรับสื่อ อยู่ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี
- เกษตรกรกลุ่มไม่เปิดรับสื่อ อยู่ในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. เกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกราย มีโอกาสเท่าเทียมกันในการเปิดรับ สื่อ และได้รับความรู้จากสื่อบุคคล (Interpersonal Media) และสื่อเฉพาะกิจ (Specialized Media) เพราะอยู่ในพื้นที่ของโครงการเร่งรัดการป้องกันและกำจัด หนูเน้นหนักในนาข้าว ปี 2526 และอยู่ในเขตที่สื่อสามารถแพร่กระจายเข้าไปถึงได้ สะดวก

2. ผู้วิจัย ไม่เลือกกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตสุขาภิบาล และเขตเทศบาล เพราะในเขตดังกล่าว เกษตรกรมีอาชีพหลักในการทำนายน้อย และอาจมีวิถีชีวิตแตกต่าง จากเกษตรกรทั่วไป ไม่อาจนำมาเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษา

สมมติฐานในการวิจัย

1. สื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจ มีบทบาทในการให้ความรู้ในการป้องกันและกำจัด หนูในนาข้าวแตกต่างกัน

2. เกษตรกรที่เปิดรับสื่อ กับ เกษตรกรที่ไม่เปิดรับสื่อความรู้ต่างกัน

ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการมุ่งศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็น เกษตรกรที่มีอาชีพหลัก ในการทำนาเท่านั้น จึงไม่อาจอนุมานได้ว่า เป็นข้อมูล (Data) ของเกษตรกรที่มีอาชีพหลักด้านอื่น แต่อาจจะนำเอาผลการวิจัย ไปประกอบการพิจารณาวางแผน การใช้สื่อใน โครงการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชชนิดอื่น ในโอกาสต่อไป

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย ③

1. ทำให้ได้ทราบบทบาทของสื่อ ในด้านการให้ความรู้แก่เกษตรกรในการ ป้องกันและกำจัดหนูในนาข้าว
2. ทำให้ทราบความแตกต่างในบทบาทของสื่อ ที่ช่วยสร้างความรู้แก่เกษตรกร ในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืช
3. ทำให้ทราบความคิดเห็น ความต้องการ (Need) ของเกษตรกรที่มีต่อสื่อ บุคคลและสื่อ เฉพาะกิจ
4. ผลของการวิจัยครั้งนี้ อาจมีประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เกี่ยวข้องกับ เกษตรกร เช่น เกษตรตำบล - เกษตรจังหวัดปทุมธานี กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ เพื่อพิจารณาเลือกสรรและใช้สื่อที่เหมาะสม ในการป้องกันและกำจัด หนูในนาข้าวในปีต่อ ๆ ไป
5. เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าใน เรื่องทำนองเดียวกันให้กว้างขวาง ออกไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย